

Številka zadeve: Up-679/12

Datum odločbe: 16. 10. 2014

Področje: odškodninska odgovornost države

Izrek: sodbe sodišč se v delu, v katerem so bili zavrnjeni tožbeni zahtevki pritožnikov, razveljavijo in zadeva se vrne Okrožnemu sodišču v Ljubljani v novo odločanje.

Dodatno: /

Odločitev: število glasov **7:0**; število PLM 0, število OLM 0

ZA: Sovdat, Deisinger, Jadek Pensa, Korpič – Horvat, Petrič, Pogačar, Zobec

VEZANOST: št. Up-555/03, Up-827/04

POVZETEK ZADEVE:

Izpodbijane sodbe sodišč so bile izdane v pravnem postopku, v katerem so pritožniki zahtevali plačilo odškodnine zaradi smrti sina oziroma partnerja, ki naj bi bila povzročena s protipravnim ravnanjem policistov v policijski akciji. Sodišča so presodila, da pritožniki niso dokazali protipravnosti ravnanja policije v tem postopku, pokojnik se je upiral policistom, zato so ti ustrezno uporabili prisilna sredstva. Pritožniki nasprotujejo materialnopravni presoji sodišč. Ustavno sodišče je kot osrednje vprašanje izpostavilo vprašanje protipravnosti kot ene od predpostavk odškodninske odgovornosti države, ki je v obravnavani zadevi tesno povezano z vsebino pravice do življenja ter pozitivnimi in negativnimi obveznostmi države pri varstvu te človekove pravice. Ustavno sodišče je poudarilo, da je pravica do življenja bistvena in nosilna prvina človekovega dostojanstva, ki kot ustavnopravno varovana dobrina prepoveduje samovoljne oziroma namerne posege države v človekovo življenje. Kadar država ne ravna v skladu s svojo obveznostjo varovanja nedotakljivosti življenja in telesne integritete vpletenih oseb, se neizogibno zastavi vprašanje njene odškodninske odgovornosti po 26. členu Ustave. Ker presoja sodišč v izpodbijanih sodbah ni bila skladna s temeljnimi ustavnimi in konvencijskimi zahtevami, ki nalagajo državi kot oblastni entiteti, da se razbremeni dvoma o njenem dolžnem ravnanju, temveč so ta sodišča breme dokazovanja protipravnosti ravnanja policije naložila pritožnikom, je Ustavno sodišče izpodbijane sodbe razveljavilo in zadevo vrnilo sodišču prve stopnje v novo odločanje.

Ni ekonomske dimenzije.

EKONOMSKA DIM.	1	2	3	4	5
Pozicija sodbe in protisodbe			nerazporej eno		

Ni družbene dimenzije.

DRUŽBENA DIM.	1	2	3	4	5
Pozicija sodbe in protisodbe			nerazporej eno		
ZA: vsi ostali					

AVTORITARNA DIM.	1	2	3	4	5
Pozicija sodbe in protisodbe	S				PS

ZA: vsi

1

1

Odločba:

Ustavno sodišče varuje pravico do življenja kot bistveno in nosilno prvino človekovega dostojanstva. Ko gre za poseben položaj države (v konkretnem primeru ravnanje policije pri izvrševanju odrejenega preiskovalnega dejanja) nasproti posamezniku, gre za specifično obliko odgovornosti, kjer mora država argumentirati in dokazovati, da je ob izvedbi policijske akcije ravnala zakonito, da je bila uporaba sile sorazmerna in da je v največji mogoči meri poskrbela za ukrepe, s katerimi bi preprečila predvidljivo tveganje za življenje in zdravje preiskovanih oseb. Ustavno sodišče je ugotovilo, da so redna sodišča breme dokazovanja protipravnosti ravnanja policije prenesla na pritožnike, zaradi česar je izpodbijane sodbe razveljavilo in vrnilo zadevo prvostopenjskemu sodišču v novo odločanje. Pravica do življenja (človekovo dostojanstvo) je vrednota, ki ima prednost, oblast mora ravnati skrbno in varovati to pravico, na njej je breme dokazovanja, da je res tako ravnala. **Pozicija 1.**

Nasprotna odločitev:

Ustavno sodišče bi pritrdilo rednim sodiščem in breme dokazovanja protipravnosti ravnanja policije naložilo pritožnikom. **Pozicija 5.**

MEDNARODNA PRAVNA VPETOST (OCENA OD 1 DO 4 ali neocenjeno-NC)

Odločitev in sodniki ZA	4	<i>Se obsežno sklicuje na EKČP in prakso ESČP, pokaže, da ustavnosodna presoja sledi praksi ESČP in da iz te prakse izhaja, da v primeru, ko država ne uspe verodostojno in preprečljivo izkazati svojih trditev o zakonitem in dovolj skrbnem ravnanju, to zadošča za sklep o protipravnosti ravnanja in posledično odškodninski odgovornosti države.</i>
-------------------------	----------	--

NAKLONJENOST VLADI (OCENA OD 1 DO 4 ali neocenjeno - NC)

Odločitev in sodniki ZA	NC	/
-------------------------	-----------	---